2022. október 6., csütörtök

P9_TA(2022)0350

A tömegtájékoztatás szabadságának elnyomása Mianmarban, nevezetesen Htet Htet Khine, Sithu Aung Myint és Nyein Nyein Aye ügye

Az Európai Parlament 2022. október 6-i állásfoglalása a médiaszabadság elnyomásáról Mianmarban, különösen Htet Htet Khine, Sithu Aung Myint és Nyein Nyein Aye ügyéről (2022/2857(RSP))

(2023/C 132/09)

Az Európai Parlament,

— tekintettel Mianmarról/Burmáról szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel a mianmari/burmai helyzetre tekintettel hozott korlátozó intézkedésekről szóló 2013/184/KKBP határozat módosításáról szóló, 2022. február 21-i (KKBP) 2022/243 tanácsi határozatra, amely a továbbra is fennálló súlyos helyzetre és a mianmari/burmai emberi jogi jogsértések fokozódására tekintettel a szankciók negyedik körét vezette be ([1]),

— tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 10. cikkére, amely rögzíti a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát,

— tekintettel az ENSZ megbízott emberi jogi főbiztosának a mianmari emberi jogi helyzetről szóló, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsához intézett, 2022. szeptember 26-i szóbeli tájékoztatására,

— tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat szóvivőjének Ang Szán Szu Csí államtanácsos legutóbbi elítéléséről szóló, 2022. szeptember 29-i nyilatkozatára,

— tekintettel a mianmari büntető törvénykönyv 505. szakaszának a) pontjára,

— tekintettel a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének 2021. április 24-i ötpontos konszenzusára,

— tekintettel az 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 19. cikkére,

— tekintettel az 1966-ban elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás szabadságára,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel 2021. február 1-jén a mianmari katonai junta (más néven Tatmadaw) jogellenesen hatalomra jutott és erőszakkal eltávolította a legitim hatóságokat;

B. mivel 2021 augusztusában Min Ang Hlaing, a katonai junta főparancsnoka bejelentette, hogy saját magát nevezi ki miniszterelnöknek, és hogy a szükségállapotot 2023 augusztusáig meghosszabbítják;

C. mivel a katonai puccs óta Vin Mjint legitim elnököt és Ang Szán Szu Csí államtanácsost számos alaptalan és politikai indíttatású vád alapján őrizetbe vették, és azóta már több évnyi, börtönben és munkatáborokban letöltendő szabadságvesztésre ítélték; mivel Ang Szán Szu Csí államtanácsos az ellene felhozott mind a 11 vád alapján legfeljebb 102 év börtönbüntetésre ítélhető;

D. mivel a 2021. február 1-jei puccs óta a junta több mint 15 500 személyt tartóztatott le és több mint 2 300 embert ölt meg, köztük legalább 188 gyermeket;

E. mivel a katonai puccs óta a katonai rezsim az országban továbbra is aláássa a média szabadságát és megsérti az újságírók emberi jogait; mivel a Riporterek Határok Nélkül szervezet sajtószabadsággal kapcsolatos 2022. évi rangsorában Mianmar 180 ország között a 176. helyen áll; mivel a mianmari katonai hatóságok korlátozzák a közösségi médiához, az internethez és más független információforrásokhoz való hozzáférést;

([1]) HL L 40., 2022.2.21., 28. o.

2022. október 6., csütörtök

F. mivel 2021. február 14-én a Tatmadaw módosította a büntető törvénykönyvet és a büntetőeljárási törvénykönyvet, amelyek az újságírókkal, diákvezetőkkel, köztisztviselőkkel és a katonai rezsimmel szemben álló más személyek ellen az elsődlegesen alkalmazott jogi rendelkezésekké váltak; mivel a büntető törvénykönyv újonnan bevezetett 505. szakaszának a) pontját, amely tiltja a félelemkeltést, a hamis hírek terjesztését és a kormányalkalmazottak elleni bűncselekményekre való felbujtást – amelyek mindegyike három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő – a katonaság többek között arra használja fel, hogy büntetőjogi vádat emeljen újságírókkal szemben; mivel a mianmari katonai bíróságok zárt ajtók mögött folytatnak tárgyalásokat;

G. mivel a 2021. évi puccs óta a junta betiltotta vagy arra kényszerítette a médiaorgánumokat, hogy elhagyják Mianmart, mivel azok beszámoltak a katonaság intézkedéseiről; mivel a betiltott médiaorgánumok közül sok alapvető szerepet játszott a mianmari helyzetről szóló tudósításokban; mivel a mianmari nép és a külföldön élők nagymértékben támaszkodnak ezekre a médiaorgánumokra;

H. mivel legalább négy újságírót öltek meg, köztük Soe Naing és Aye Kyaw fényképészeket, akik állítólagos megkínzásukat követően vesztették életüket a fogva tartás során, valamint Pu Tuidim helyi szerkesztőt, akit a jelentések szerint a katonaság emberi pajzsként használt, majd törvénytelenül kivégzett; mivel számos jelentés érkezett kínzásokról és visszaélésekről;

I. mivel a 2021. februári puccsot követően újságírók letartóztatására került sor; mivel legalább 140 újságírót tartóztattak le, a média 53 munkatársát tartják jelenleg fogva a mianmari börtönökben, és a katonai puccs óta közel 25 újságírót ítéltek el; mivel Mianmarban van a világon a második legtöbb bebörtönzött újságíró;

J. mivel Htet Htet Khine és Sithu Aung Myint újságírókat 2021 augusztusában, hat hónappal az államcsíny után letartóztatták;

K. mivel 2022. szeptember 27-én a BBC Media Action szabadúszó riporterét, Htet Htet Khinét három év szabadságvesztésre és kényszermunkára ítélték; mivel Htet Htet Khine 2022. szeptember 15-én már megkapta első hároméves szabadságvesztést és kényszermunkát kiszabó büntetését a büntető törvénykönyv 505. szakasza a) pontjának állítólagos megsértése miatt, amely bűncselekménnyé nyilvánítja a felbujtást és a hamis hírek terjesztését;

L. mivel Sithu Aung Myint még mindig bírósági tárgyalásra vár a mianmari hadsereget bíráló cikkek miatt emelt „felbujtás” és „lázítás” vádjaival kapcsolatban, amelyek miatt akár 23 év börtönbüntetéssel néz szembe; mivel Sithu Aung Myint egészségi állapota folyamatosan romlik, és a börtönhatóságok megtagadják tőle az orvosi ellátást;

M. mivel 2022. július 14-én Nyein Nyein Ayét, a Mabel álnéven is ismert szabadúszó újságírót a ranguni Inszein börtönben katonai bíróság ítélte el; mivel Nyein Nyein Ayét a büntető törvénykönyv 505. § -ának a) pontja értelmében „félelemkeltés, hamis hírek terjesztése és egy kormányalkalmazott elleni bűncselekményekre való felbujtás” vádjával három év szabadságvesztésre ítélték; mivel Nyein Nyein Aye a 24. újságíró, akit a 2021-es puccs óta börtönbüntetésre ítéltek;

N. mivel 2022. augusztus 1-jén Maung Maung Myo szabadúszó újságírót terrorizmus vádjával hat év börtönbüntetésre ítélték, mivel állítólag fényképeket és interjúkat készített a mianmari katonai kormány ellen harcoló, több lázadó csoportból álló „Népi Védelmi Erő” tagjaival;

O. mivel 2022. július 7-én a bíróság Aung San Lint, a Burma Demokratikus Hangja újságíróját hat év börtönbüntetésre és kényszermunkára ítélte felbujtás és „hamis hírek” terjesztése miatt, miután jelentést tett közzé arról, hogy a katonai erők gyújtogatásokat követtek el Wetlet településen az államcsíny által megdöntött Nemzeti Liga a Demokráciáért párt három támogatójának otthonában;

P. mivel júliusban a mianmari katonai rezsim újra aktiválta a halálbüntetést Phyo Zeya Thaw volt parlamenti képviselő, a szélesebb körben „Ko Jimmy” néven ismert Kyaw Min Yu prominens aktivista, valamint Aung Thura Zaw és Hla Myo Aung kivégzése érdekében; mivel a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője határozottan elítélte „ezeket a politikai indíttatású kivégzéseket, amelyek újabb lépést jelentenek a jogállamiság teljes felszámolása és az emberi jogok további nyilvánvaló megsértése felé Mianmarban”;

Q. mivel a fogva tartás körülményei a dokumentált verésekre és nemi alapú erőszakra tekintettel komoly aggodalomra adnak okot a fogvatartottak biztonsága és jóléte szempontjából;

R. mivel a katonaság erőszakos háborút folytat az etnikai kisebbségek ellen, nagyszámú polgári személyt öl meg, és emberek millióit kényszeríti menekülésre; mivel a közelmúltban katonai helikopterek tüzet nyitottak a sagaingi régió egyik általános iskolájára, legalább hat felnőtt és hét gyermek halálát okozva; mivel az ENSZ által kinevezett független emberi jogi szakértő, Tom Andrews közelmúltbeli nyilatkozata szerint a körülmények „megszámlálhatatlan ártatlan ember számára lettek egyre rosszabbá és szörnyűbbé Mianmarban”;

S. mivel a mianmari junta nem hajlandó komolyan kivizsgálni a rohindzsák emberi jogainak megsértését és felelősségre vonni az elkövetőket; mivel a rohindzsák elleni támadásokat felügyelő legmagasabb rangú katonai személyiségek továbbra posztjukon maradnak; mivel a hatóságok nem hajlandók együttműködni az ENSZ mechanizmusaival; mivel a büntetlenség mélyen gyökereket vert Mianmar politikai és jogi rendszerében;

T. mivel Oroszország és Kína számos politikai, katonai és gazdasági erőfeszítést tett a junta legitimálása érdekében; mivel Oroszország és a mianmari katonai junta a közelmúltban együttműködési ütemtervet írt alá a nukleáris energia békés célú felhasználásáról a 2022–2023-as időszakra vonatkozóan; mivel az ország legnagyobb fegyverbeszállítóiként Moszkva és Peking is kapcsolatban áll a mianmari fegyveres erőkkel; mivel mindkét ország ismételten megakadályozta az ENSZ Biztonsági Tanácsának arra irányuló kísérleteit, hogy a mianmari helyzetről szóló nyilatkozatokról állapodjon meg;

U. mivel 2021. április 24-én a katonai junta megállapodott a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének (ASEAN) vezetőivel egy ötpontos konszenzusról, amelynek első lépése az erőszak azonnali beszüntetése volt az országban;

1. határozottan elítéli a katonai junta erőszakos és illegitim uralmát Mianmarban, valamint annak a mianmari nép demokráciához való erős ragaszkodásának felszámolására tett kísérleteit, mivel az uralma a polgári kormány elleni jogellenes puccson alapul, és különösen riasztó humanitárius helyzethez és emberi jogi válsághoz vezetett az országban, amelyet széles körű büntetlenség jellemez; határozottan elítéli a független újságírók üldözésének minden formáját;

2. felszólít a törvénytelen szükségállapot azonnali feloldására az országban, a polgári kormány helyreállítására, a demokrácia felé vezető útra való visszatérésre és a parlament mielőbbi megnyitására valamennyi megválasztott képviselőjének részvételével; támogatja a nemzeti egységkormánynak egy békés és demokratikus jövő felé való elmozdulásra irányuló erőfeszítéseit;

3. felszólítja a katonai juntát, hogy feltétel nélkül engedje szabadon Vin Mjint elnököt, Ang Szán Szú Csí államtanácsost és minden más személyt, akiket alaptalan vádak alapján tartóztattak le, adja át a hatalmat a legitim hatóságoknak, tartsa tiszteletben a jogállamiságot és a médiaszabadságot, és haladéktalanul vessen véget a mianmari lakosság elleni katonai támadásoknak, légicsapásoknak és erőszaknak;

4. sürgeti a katonai juntát, hogy ejtsen minden politikai indíttatású vádat a sajtó és a média munkatársai ellen, és feltétel nélkül bocsássa szabadon az igazságtalanul fogva tartott összes újságírót, köztük Htet Htet Khinét, Sithu Aung Myint, Nyein Nyein Ayét, Maung Maung Myót, Thurin Kyawot, Hanthar Nyeint, Than Htike Aungot, Ye Yint Tunt, Tu Tu That, Soe Yarzar Tunt és Aung San Lint; felhívja a juntát, hogy biztosítsa a szükséges orvosi ellátást Sithu Aung Myint számára, akinek egészségi állapota komoly aggodalomra ad okot;

5. elítéli a munkavállalók elnyomását és a sztrájkhoz való jog megtagadását; elítél minden olyan vállalatot és márkát, amely közvetlenül vagy közvetve támogatást nyújtott vagy nyújt a szakszervezeti vezetők elnyomásában részt vevő és ellenük elfogatóparancsot kiadó katonaságnak és rendőrségnek;

6. sürgeti a katonai juntát, hogy haladéktalanul vessen véget a visszaéléseknek, beleértve az önkényes letartóztatásokat és fogva tartásokat, a kínzást, a szexuális erőszakot és a bántalmazás egyéb formáit, valamint az újságírókkal és média munkatársaival szembeni tisztességtelen pereket; hangsúlyozza, hogy az ügyvédeknek, az emberijog-védőknek és családtagjaiknak tényleges lehetőséget kell biztosítani a fogva tartott személyek meglátogatására; kiemeli, hogy a fogva tartás során bekövetkező haláleseteket haladéktalanul jelenteni kell az adott személy családjának, megfelelő dokumentációt kell rendelkezésre bocsátani, a holttestet vissza kell szolgáltatni, és a visszaélésekért felelős személyeket felelősségre kell vonni; felszólít a kínzással és bántalmazással kapcsolatos állítások független nemzetközi kivizsgálására, valamint a felelősök felelősségre vonására; hangsúlyozza, hogy a kínzás vagy bántalmazás révén nyert állítólagos információk soha nem fogadhatók el bizonyítékként bírósági eljárások során;

7. kitart amellett, hogy a tömegtájékoztatás szabadsága létfontosságú a szabad és demokratikus társadalmak hatékony működéséhez, és elengedhetetlen az összes többi emberi jog és alapvető szabadság védelméhez; mivel az újságíróknak biztonságos környezetre van szükségük, amelyben függetlenül végezhetik munkájukat;

8. felhívja a nemzeti egységkormányt, hogy egyértelműen fejtse ki álláspontját a rohindzsák jogállásáról, különösen az állampolgársághoz való jogukról és a mianmari etnikai csoportként való egyenlő elismerésükről, valamint az országba való visszatéréshez való jogukról;

9. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is támogassák az emberi jogok mianmari védelmezőinek munkáját; felhívja az EU mianmari küldöttségét és a tagállamok nagykövetségeit, hogy szorosan kövessék nyomon a jelenleg fogva tartott és bebörtönzött újságírók, valamint a politikai vezetők és mások ügyeit; ösztönzi az Unió mianmari küldöttségének és tagállamainak képviselőit, hogy vegyenek részt újságírók, a média munkatársai, bloggerek és

emberijog-védők bírósági tárgyalásain, amennyiben bejutásuk lehetővé válik; kéri a diplomáciai képviseleteket és a nemzetközi adományozókat, hogy nyújtsanak támogatást és lehetséges védelmet az üldöztetés veszélyének kitett emberijog-védők és a média munkatársai számára, többek között biztonságos menedéket nyújtva nekik a nagykövetségeken, és sürgősségi vízumot adva ki a védelemre szorulók számára;

10. felhívja a Bizottságot, hogy bizonyítsa be, hogy a „fegyver kivételével mindent” rendszer semmilyen módon nem kedvez a juntának, vagy pedig ideiglenesen vonja vissza e mechanizmust;

11. kéri az EU-t és tagállamait, hogy fokozzák a Mianmarnak/Burmának nyújtott nemzetközi segélyeket, fejlesztési projekteket vagy pénzügyi támogatást, és biztosítsák, hogy ez ne a katonaság javát szolgálja, és ne járuljon hozzá az emberi jogok további megsértéséhez; felszólít a határokon átnyúló humanitárius segítségnyújtásra és a helyi civil társadalmi szervezetek, különösen az etnikai szervezetek közvetlen támogatására;

12. üdvözli a Tanács által a Tatmadaw tagjaival és azok vállalkozásaival szemben bevezetett szankciókat; felhívja az alelnököt/főképviselőt, a tagállamokat és a Bizottságot, hogy vezessenek be további célzott szankciókat az országban elkövetett legsúlyosabb emberi jogi jogsértésekért felelős személyekkel szemben; felhívja a Tanácsot, hogy a katonai rezsim fegyverekkel és felszerelésekkel való ellátásában játszott szerepük miatt vegye fel a szankciós listára Naing Htut Aung, Aung Hlaing Oo és Sit Taing Aung fegyverkereskedőket; felszólítja a Bizottságot, hogy fontolja meg a mianmari rezsimmel szembeni valamennyi szükséges szankciót; kéri, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket annak biztosítása érdekében, hogy ezek a szankciók ne érintsék hátrányosan a munkavállalókat és a lakosságot;

13. aggodalmát fejezi ki a szankciók alóli kivételek miatt, amelyek lehetővé teszik a piaci szereplők számára, hogy pénzügyi tranzakciókat folytassanak a Myanma Oil and Gas Enterprise vállalattal; felszólít a szankciók jobb nemzetközi koordinációjára, beleértve a regionális partnerekkel való koordinációt is;

14. sürgeti a Tanácsot, hogy egyéni tagjai mellett szervezetként magát az Államigazgatási Tanácsot (SAC) is vegye fel a korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó természetes és jogi személyek, szervezetek és szervek listájára annak biztosítása érdekében, hogy az Államigazgatási Tanács ellenőrzése alatt álló valamennyi szervezetre vonatkozzon ez a minősítés, és tilossá váljanak az Európai Unióból hozzájuk irányuló pénzmozgások;

15. hangsúlyozza, hogy a Mianmarban/Burmában működő helyi és multinacionális vállalkozásoknak tiszteletben kell tartaniuk az emberi jogokat, és fel kell hagyniuk azzal, hogy lehetőséget adjanak a visszaélések elkövetői számára; ebben az értelemben nyomatékosan kéri az uniós székhelyű vállalkozásokat annak biztosítására, hogy ne legyenek kapcsolataik sem a mianmari/burmai biztonsági erőkkel, sem pedig azok egyes tagjaival vagy a tulajdonukban lévő vagy általuk ellenőrzött szervezetekkel, és ne járuljanak hozzá sem közvetlenül, sem közvetve a hadsereg demokráciával és emberi jogokkal szembeni kemény fellépéséhez; felszólítja az uniós székhelyű vállalkozásokat, köztük az anyavállalatokat és a leányvállalatokat, hogy sürgősen függesszék fel a hadsereghez kapcsolódó vállalatokkal fenntartott kapcsolatokat; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a jelenlegi helyzet fényében értékeljék és fogadják el a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy azonosítsák, megelőzzék, megszüntessék, enyhítsék és orvosolják azokat a potenciális vagy tényleges emberi jogi jogsértéseket, amelyeket az Európai Unióban működő vállalkozások Mianmarban okoznak, amelyekhez hozzájárulnak vagy amelyekkel közvetlenül összefüggésbe hozhatók; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a vállalati fenntarthatóság átvilágításáról szóló irányelvjavaslatban vezessenek be fokozott és konkrét átvilágítási kötelezettségeket a magas kockázatú területeken működő vállalkozásokra vonatkozóan, beleértve a konfliktusok által érintett és a környezetvédelmi szempontból érzékeny területeket is;

16. felhívja a tagállamokat és a társult országokat, hogy tartsák fenn az embargót valamennyi fegyver, lőszer és egyéb katonai, biztonsági és megfigyelési felszerelés és rendszer közvetlen és közvetett szállítására, értékesítésére és átadására – beleértve a tranzitot, a szállítást és a brókertevékenységet is –, valamint a kiképzésre, karbantartásra és egyéb katonai és biztonsági segítségnyújtásra; hangsúlyozza, hogy a Nemzetközi Büntetőbíróságnak tovább kell vizsgálnia a helyzetet;

17. sürgeti az EU-t és a tagállamokat, hogy fokozzák az ENSZ Biztonsági Tanácsára gyakorolt nyomást annak érdekében, hogy tárgyalások induljanak egy Mianmarral szembeni átfogó fegyverembargó bevezetéséről szóló határozattervezetről;

18. ösztönzi az ENSZ mianmari emberi jogi helyzetért felelős különleges előadóját, hogy továbbra is foglalkozzon az újságírók üldözésével, és tegyen lépéseket e riasztó tendencia megszüntetése érdekében; felszólítja az ENSZ-t, hogy a médiaszabadság megsértését vonja be a Mianmarra vonatkozó független vizsgálati mechanizmusa hatókörébe, és támogasson minden olyan lehetséges kezdeményezést, amely a katonai rezsim szankcionálására és az országban zajló megdöbbentő emberi jogi jogsértések felelőseinek felelősségre vonására irányul;

19. felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy tárják fel az igazságszolgáltatás és az elszámoltathatóság lehetőségeit a biztonsági erők által elkövetett súlyos nemzetközi bűncselekményekre vonatkozóan, beleértve a puccsot követően az emberiesség ellen elkövetett bűncselekményeket, valamint a Rakhajnban és más, etnikai kisebbségek által lakott régiókban évtizedek óta az emberiesség ellen elkövetett bűncselekményeket, háborús bűncselekményeket és népirtásokat, támogatva, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa a Nemzetközi Büntetőbíróság elé utalja a helyzetet;

20. elítéli az ellenzék tagjainak kivégzését, és megismétli, hogy határozottan elítéli a halálbüntetést;

21. határozottan felszólítja a katonai juntát, hogy helyezzen hatályon kívül minden olyan jogszabályt, amely veszélyeztetheti a média szabadságát, és vessen véget annak, hogy akadályozza a mianmari emberek véleménynyilvánítás szabadságához való jogát, amely magában foglalja a tájékoztatáshoz, annak kéréséhez és megosztásához való jogot is;

22. megjegyzi, hogy az ötpontos konszenzus semmilyen eredményhez nem vezetett, és felszólítja az ASEAN-t, hogy ismerje el, hogy Min Aung Hlaing juntája nem megbízható partner; sürgeti az ASEAN-t és annak tagjait, hogy a mianmari válságról szóló új megállapodásról kezdjenek tárgyalásokat a nemzeti egységkormánnyal, és hogy biztosítsák, hogy az új megállapodás rendelkezzen végrehajtási mechanizmusokról, hogy a jövőben fenntartható, demokratikus megoldást lehessen találni a válságra;

23. elítéli Oroszországot és Kínát, hogy politikai, gazdasági és katonai támogatást nyújt a mianmari juntának;

24. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást Duva Lasi La megbízott elnöknek és Mianmar nemzeti egységkormányának, a Pjidangszu Hluto képviseletében eljáró bizottságnak, a mianmari államtanácsosnak, a Tatmadaw-nak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a Bizottságnak, a Tanácsnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége tagállamainak, a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége főtitkárának, a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége Kormányközi Emberi Jogi Bizottságának és az ENSZ főtitkárának.